

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-11-21

Vår referens

Per-Erik Ebbeståhl

Avdelningschef

Per-Erik.Ebbestahl@malmo.se

Uppdragsdirektiv romsk inkludering

STK-2024-1544

Sammanfattning

Samordningsansvaret för Malmö stads arbete med de nationella minoriteterna är uppdelat mellan två nämnder i Malmö stad. Ansvaret för samordning med den romska minoriteten ligger på kulturnämnden, medan kommunstyrelsen har samordningsansvar för arbetet med övriga nationella minoritetsgrupper.

2018 inrättades Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer med representanter från föreningar inom den romska gruppen. Rådet är underställt kommunstyrelsen men har administrerats av Romska informations- och kunskapscenter via kulturnämnden. En översyn av Romska rådets verksamhet genomfördes under 2023.

Rådet ligger under kommunstyrelsen medan samordningen av arbetet med romsk inkludering ligger under kulturnämnden. Stadskontoret menar att det skapar en otydlig struktur och ansvarsfördelning. Dessutom behövs ett klargörande gällande skillnaden mellan de öppna samråden mellan romer och tjänstepersoner i relation till en romsk-politisk dialog. Den nuvarande strukturen skapar även begränsningar i förankringen av arbetet med romsk inkludering brett i staden. Syftet med rådets arbete behöver därför förtydligas samtidigt som kopplingen till stadens övriga arbete med romsk inkludering behöver ses över.

Utöver det har det förekommit en medial uppmärksamhet som lett till ett bristande förtroende för rådets arbete och bristande rådighet över granskning av ledamöter.

Stadskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att genomföra en genomlysning av stadens arbete med romsk inkludering. Genomlysningen ska svara på om nuvarande organisationsform ger förutsättningar för att uppfylla kraven i aktuell lagstiftning och ambitionerna i Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Genomlysningen föreslås genomföras av en extern resurs.

Stadskontoret föreslås även få i uppdrag att genomföra en uppföljning av Romska rådets verksamhet. Uppföljningen ska svara på vilka anpassningar som behöver göras för att skapa ett inkluderande forum för dialog och samverkan med en närvaro från alla partier som representeras i kommunstyrelsen. Uppföljningen föreslås genomföras av en extern resurs. Under den period som uppföljningen genomförs bör Romska rådets verksamhet pausas, med undantag för genomförandet av rådets årliga konferens och Förintelsens minnesstund i januari 2025.

Genomlysningen av det samlade arbetet och uppföljningen av Romska rådet ska göras i dialog med romska Malmöbor och syfta till att förändra och förbättra samarbetet med och för den romska minoriteten.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen beslutar att ge stadskontoret i uppdrag att genomföra en genomlysning av stadens samlade arbete med romsk inkludering under 2025.
2. Kommunstyrelsen beslutar att ge stadskontoret i uppdrag att genomföra en uppföljning av Romska rådets verksamhet under 2025.
3. Kommunstyrelsen beslutar att pausa Romska rådets verksamhet inklusive möten under den period som uppföljningen genomförs, med undantag för genomförandet av rådets årliga konferens och Förintelsens minnesstund i januari 2025.
4. Kommunstyrelsen beslutar att genomlysningen av det samlade arbetet och uppföljningen av Romska rådet ska göras i dialog med romska Malmöbor och syfta till att förändra och förbättra samarbetet med och för den romska minoriteten.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241125 Uppdragsdirektiv romsk inkludering

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-25

Kommunstyrelsen 2024-11-27

Beslutet skickas till

Kulturnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182). Hösten 2024 beslutade kommunfullmäktige om en reviderad version (STK-2024-396). Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning. Policyn kompletteras

med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2019-1016, STK-2019-1023, STK-2019-1015, STK-2019-1017 samt STK-2023-300).

Policyn inriktad på Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utgör en viktig del i Malmö stads arbete med att stödja de mänskliga rättigheterna. I policyn fastställs följande principer:

- Policyn omfattar alla Malmöbor som tillhör någon av de nationella minoriteterna, samt förvaltningar och verksamheter i Malmö stad.
- Malmö stad ska aktivt arbeta med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter i Malmö utifrån rådande lagstiftning.
- Arbetet bör genomföras i samråd med de nationella minoriteterna och utgå från de nationella minoriteternas behov.

Stadskontoret samordnar arbetet med judar, samer, sverigefinnar och tornedalingar och kulturförvaltningen samordnar arbetet med romer via Romskt informations- och kunskapscenter. Kulturnämnden har ansvar för att följa upp policyn avseende den romska minoriteten.

Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC)

Malmö stad öppnade Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC) 2009 och 2012 blev centret en permanent kommunal verksamhet. Centret syftar till att öka delaktighet och inflytande för den romska minoriteten i samhället utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Verksamheten RIKC är sedan 2019 en enhet inom stadsarkivet på kulturförvaltningen. RIKC:s verksamhet syftar till att öka romers delaktighet och inflytande i samhället och har ett kommunövergripande uppdrag. Verksamheten riktar sig både till den romska befolkningen och till majoritetssamhället. Malmöbor kan komma till RIKC:s medborgarkontor och få hjälp och stöd i olika ärenden på romani chib, såsom stöd vid myndighetskontakter, översättning eller vägledning och rådgivning.

RIKC ansvarar för samordningen av:

- Frågor gällande den nationella minoriteten romer i Malmö stad.
- Handlingsplan för den nationella minoriteten romer i Malmö vilken är ett verktyg för att på kommunal nivå implementera nationell minoritetslagstiftning. Den omfattar samtliga 14 förvaltningar i Malmö stad.

Romska rådet

2018 inrättades Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer med representanter från föreningar inom den romska grupper. Rådet är underställt kommunstyrelsen men har administrerats av RIKC. De romska representanterna i rådet har utsetts genom en urvalsprocess där romska föreningar verksamma i Malmö har uppmanats att lämna in namn på representanter till rådet där RIKC har administrerat själva intresseanmälningarna och de som visat sig vara registrerade aktiva föreningar har

godkänts. Förändringar i bestämmelserna kring samråd med de nationella minoriteterna trädde i kraft 2019 när lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk ändrades. Benämningen representanter för de nationella minoriteterna frångicks i den nya lagtexten kopplat till samråd, för att inkludera även personer som inte är medlemmar i en förening eller annan organisation.

2023 genomfördes därför en revidering av rådets reglemente (STK-2022-1505) som följd av den förändrade lagstiftningen så att rådets uppdrag och syfte överensstämde med den nya lagstiftningen och stadens organisation. Vad gäller de nationella minoriteterna judar, samer, tornedalingar och sverigefinnar, har Malmö stad ingen specifik organisering för samordning och samråd som med den romska gruppen genom RIKC och Romska rådet. Samråden med övriga nationella minoriteter sker mellan minoriteten och tjänstepersoner. Översynen av Romska rådets verksamhet 2023 begränsades till rådets verksamhet och inte hela Malmö stads arbete med den nationella minoriteten romer.

Stadskontorets bedömning

Ansvar för arbetet med nationella minoriteter är uppdelat mellan två nämnder i Malmö stad. Samordningsansvaret för arbetet med den romska minoriteten ligger på kulturnämnden, medan kommunstyrelsen ansvarar för samordningen av arbetet med övriga nationella minoritetsgrupper. Sedan 2022 finns även ett kommunalråd med ett särskilt beredningsansvar för mänskliga rättigheter, där arbetet med nationella minoriteter ingår. 2018 inrättades Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer med representanter från föreningar inom den romska gruppen. Rådet är underställt kommunstyrelsen men har administrerats av Romska informations- och kunskapscenter via kulturnämnden. Romska rådet som plattform för samverkan och dialog utreddes så sent som 2023.

Stadskontoret menar att det nuvarande rådet speglar inte samtliga romska grupper i Malmö samtidigt som mer behövs göras för att fånga jämställdhets- och barnperspektivet. Arbetet med representation utifrån föreningar begränsar deltagandet samtidigt som frågor lyfts kring krav för föreningsverksamheten inom respektive förening. Det nuvarande reglementet möjliggör inte fyllnadsval av föreningsrepresentanter eller föreningar. Ledamöter och ersättare väljs för en period av fyra år utan möjlighet till byte av representation.

Rådet ligger under kommunstyrelsen medan samordningen ligger under kulturnämnden. Det skapar en otydlig struktur och ansvarsfördelning. Dessutom behövs ett klargörande gällande skillnaden mellan de öppna samråden mellan romer och tjänstepersoner i relation till en romsk-politisk dialog. Den nuvarande strukturen skapar även begränsningar i förankringen av arbetet med romsk inkludering brett i staden. Syftet med rådets arbete behöver därför förtydligas samtidigt som kopplingen till stadens övriga arbete med romsk inkludering behöver ses över.

Utöver det har det förekommit en medial uppmärksamhet som lett till ett bristande förtroende för rådets arbete och bristande rådighet över granskning av ledamöter.

Stadskontoret föreslås därför få i uppdrag att genomföra en uppföljning av Romska rådets verksamhet. Uppföljningen ska svara på vilka anpassningar som behöver göras för att skapa ett inkluderande forum för dialog och samverkan med en närvaro från alla partier som representeras i kommunstyrelsen. Uppföljningen föreslås genomföras av en extern resurs. Under den period som uppföljningen genomförs bör Romska rådets verksamhet pausas, med undantag för genomförandet av rådets årliga konferens och Förintelsens minnesstund i januari 2025.

Stadskontoret föreslår även att kommunstyrelsen ger stadskontoret i uppdrag att genomföra en genomlysning av stadens arbete med romsk inkludering. Genomlysningen ska svara på om nuvarande organisationsform ger förutsättningar för att uppfylla kraven i aktuell lagstiftning och ambitionerna i Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Genomlysningen föreslås genomföras av en extern resurs.

Uppföljningen av Romska rådet ska göras i dialog med den romska gruppen och syfta till att förändra och förbättra samarbetet i samråd med romska Malmöbor.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör